

ISSN 2415-3060 (Print)
ISSN 2522-4972 (Online)

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ медицини, біології та спорту

Український
науково-практичний журнал
заснований у липні 2016 р.

Засновники:

Чорноморський національний
університет імені Петра Могили
(м. Миколаїв)

Харківська медична академія
післядипломної освіти

Херсонський державний університет

Львівський державний університет
фізичної культури
імені Івана Боберського

Том 4, № 6 (22)

Журнал виходить 6 разів на рік

Медичні, біологічні науки,
фізичне виховання і спорт

Рекомендовано до друку
Вченою радою Чорноморського
національного університету
імені Петра Могили

Протокол № 1
від 30.08.2019 р.

Журнал включений до Переліку наукових фахових видань України (біологічні науки; медичні науки – Додаток 9 до наказу Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604; Додаток 6 до наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2017 № 996; фізичне виховання та спорт – Додаток 9 до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.04.2018 № 326).

Журнал включений до Міжнародних наукометричних баз даних: CrossRef, Ulrichs Web, Google Scholar, WorldCat, ResearchBib, World Catalogue of Science Journals, Index Copernicus, Electronic Journals Library (Germany), Polska Bibliografia Naukowa.

Адреса редакції:

кафедра медико-біологічних основ
спорту і фізичної реабілітації
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили,
вул. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв,
54003, Україна
med.biол.sport@gmail.com

© Чорноморський національний університет
імені Петра Могили (м. Миколаїв)
Підписано до друку 05.09.2019 р.

Замовлення № 1505-1.

Тираж – 150 прим.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: Чернозуб А. А. (Миколаїв)
Редактор рубрики «Медицина»: Хвиськук О. М. (Харків)
Редактор рубрики «Біологія»: Павлов С. Б. (Харків)
Редактор рубрики «Фізичне виховання і спорт»:
Приступа Є. Н. (Львів)
Науковий редактор: Клименко М. О. (Миколаїв)
Голова редакційної ради: Кочина М. Л. (Миколаїв)
Відповідальний секретар: Данильченко С. І.
(Миколаїв)

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Медичні науки: Багмут І. Ю. (Харків), Більченко О. В. (Харків), Борисенко В. Б. (Харків), Коваленко О. С. (Київ), Михайлов Б. В. (Харків), Петренко О. В. (Київ)

Біологічні науки: Вовканич Л. С. (Львів), Гуніна Л. М. (Суми), Коваленко С. О. (Черкаси), Редька І. В. (Харків), Фалалеева Т. М. (Київ), Федота О. М. (Харків)

Фізичне виховання і спорт: Бріскін Ю. А. (Львів), Задорожна О. Р. (Львів), Ольховий О. М. (Миколаїв), Передерій А. В. (Львів), Пітин М. П. (Львів), Семеряк З. С. (Львів)

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

Astvatsatryan Armen V. (Yerevan, Armenia)
Bejga Przemysław (Poznań Poland)
Curby David G. (Chicago, USA)
Lukas Kober (Ružomberok, Slovakia)
Милашюс Казис (Вильнюс, Литва)
Poskus Tomas (Vilnius, Lithuania)
Potop Vladimir (Bucharest, Romania)
Походенько-Чудакова Ирина Олеговна
(Минск, Беларусь)
Romanowski M. W. (Poznań, Poland)
Shalimova Anna (Gdansk, Poland)
Stančiak Jaroslav (Bratislava, Slovakia)
Trok Katarzyna (Stockholm, Sweden)

Редакційно-експертна рада

Авраменко А. О. (Миколаїв)	Морозенко Д. В. (Харків)
Антоненко М. Ю. (Київ)	Недзвецька О. В. (Харків)
Бабкіна О. П. (Київ)	Одинець Т. Є. (Львів)
Бруслова К. М. (Київ)	П'ятикоп В. О. (Харків)
Велигоцький О. М. (Харків)	Романчук С. В. (Львів)
Гасюк О. М. (Херсон)	Россіхін В. В. (Харків)
Германчук С. М. (Київ)	Сокольник С. В. (Чернівці)
Єрьоменко Р. Ф. (Харків)	Сорокіна І. В. (Харків)
Завгородній І. В. (Харків)	Степаненко О. Ю. (Харків)
Заморський І. І. (Чернівці)	Тіткова А. В. (Харків)
Литвинова О. М. (Харків)	Хіменес Х. Р. (Львів)
Лихман В. М. (Харків)	Хмара Т. В. (Чернівці)
Мельник В. О. (Львів)	Цодікова О. А. (Харків)
Мишина М. М. (Харків)	Шиян О. І. (Львів)
Мищенко О. Я. (Харків)	

Український журнал медицини, біології та спорту

Свідоцтво про Державну реєстрацію:
КВ № 22699-12599 ПР від 26.04.2017 р.

Порядковий номер випуску
та дата його виходу в світ
Том 4, № 6 (22) від 12.09.2019 р.

Мова видання: українська, російська, англійська
Відповідальний за випуск: Чернозуб А. А.
Технічний редактор: Данильченко С. І.
Коректор з української, російської,
англійської мов: Шерстюк Л. В.
Секретар інформаційної служби: Данильченко С. І.
(+38)095 691 50 32, (+38)098 305 25 77

Зміст

Contents

МЕДИЧНІ НАУКИ		
Огляди літератури		
Варес Я. Е., Штибель Н. В. Сучасні фізичні методи стимуляції процесів загоєння кісткової тканини	9	Vares Y. E., Shtybel N. V. Modern Physical Methods of Stimulating the Bone Tissue Healing Processes
Мартінова С. М., Горбач Т. В., Ярмиш Н. В., Гопкалов В. Г., Полікарпова Г. В. Метаболічні ефекти цинку (огляд літератури)	16	Martynova S. N., Gorbach T. V., Yarmish N. V., Gopkalov V. G., Polikarpova A. V. Metabolic Effects Of Zinc (Review)
Семидоцька Ж. Д., Чернякова І. А., Неффа М. Ю., Чернякова А. Е. Сетевая парадигма и медицина: достижения и перспективы	25	Semidotskaya Zh. D., Chernyakova I. A., Neffa M. Yu., Chernyakova A. E. Network Paradigm and Medicine: Achievements and Prospects
Експериментальна медицина і морфологія		
Бабкіна О. П., Матюхін Д. О., Ушко Я. А., Данильченко С. І., Шаломицький В. Г. Про можливість виявлення і визначення кількісного вмісту етилового спирту в біологічних рідинах (слина, кров, сеча) орієнтовними і доказовими методами у померлих та загиблих при надзвичайних ситуаціях	32	Babkina O., Matyukhin D., Ushko I., Danylchenko S., Shalomitsky V. On the Possibility of Identification and Determination of the Quantitative Content of Ethyl Alcohol in Biological Fluid (Saliva, Blood, Urine) by Indicative and Evidence-Based Methods in Deceased and Fatal Patients
Герашченко С. Б., Кулинич Г. Б., Дельцова О. І., Іванишин Н. М. Морфофункціональний стан печінки під впливом паклітакселу і цисплатину в експерименті	40	Herashchenko S. B., Kulynych G. B., Deltsova O. I., Ivanyshyn N. M. Morphological and Functional State of Liver under the Impact of Paclitaxel and Cisplatin in the Experiment
Іванов О. С., Багмут І. Ю., Цапко Г. В., Скляр С. І. Вплив токсичних та субтоксичних доз диклофенаку натрію на механізми диференціювання клітин гранулоцитарного ряду, недиференційованих бластів та мітозу мієлоїдних клітин кісткового мозку щурів	46	Ivanov O. S., Bagmut I. Yu., Tsapko G. V., Sklyar S. I. Influence of Toxic and Subtoxic Doses of Diclofenac Sodium on Mechanisms of Differentiation of Granulocytary Row Cells, Undifferentiated Blasts and Mitotic Cells in the Bone Marrow of Rats
Лук'янова Є. М. Вплив хронічної нітритної навантаження на морфофункціональний стан головного мозку щурів	52	Lukyanova Ye. M. Influence of Chronic Administration of Sodium Nitrite on Morphofunctional State of Brain in Rats
Міронов П. Ф., Бугаєв В. І., Тимакова Е. А., Рогульська Л. А. Цитологическая характеристика экспериментальных гнойных ран при лечении наночастицами серебра	60	Myronov P. F., Bugaiov V. I., Tymakova O. O., Rogulska L. O. Cytological Characteristics of Experimental Purulent Wounds Using Silver Nanoparticles during Treatment
Носівець Д. С. Вплив нестероїдних протизапальних засобів на рівень маркера СТХ II за умов експериментального гіпотиреозу та остеоартрозу	67	Nosivets D. S. Influence of Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs on the Level CTX II Marker under Experimental Hypothyroidism and Osteoarthritis
Острівський М. М. Морфофункціональний стан спинномозкових вузлів при корекції паклітаксел-індукованої нейропатії армадіном	74	Ostrovskiy M. M. Morpho-Functional State of the Spinal Nodes in Paclitaxel-Induced Neuropathy Corrected by Armadin

Руснак В. Ф., Лопушняк Л. Я., Процак Т. В., Гордієнко В. В., Герасим Л. М. Особливості ембріотопографії глотки у передплодів 7-9 тижнів	80	Rusnak V., Lopushniak L., Protsak T., Gordienko V., Gerasym L. Features of Pharyngeal Embryotopography in 7-9 Weeks Prefetus
Рябоконт Є. М., Шатов П. О., Горголь Н. І., Каміна Т. В., Стоян О. Ю. Вплив титанових кліпс для інтраорального пірсингу на динаміку ранового процесу в експерименті	86	Ryabokon E., Shatov P., Gorgol N., Kamina T., Stoyan E. Influence of Titanium Clips for Intraoral Piercing on the Dynamics of the Wound Process in the Experiment
Симівська Р. Р. Гістологічні зміни тристулкового клапана серця при тривалому введенні опію в експерименті	92	Simivska R. Histological Changes of the Tricuspid Heart Valve with Prolonged Administration of Opioid in the Experiment
Клінічна медицина		
Авраменко Н. В., Грідіна І. Б., Нікіфоров О. А., Разиграсва М. О. Застосування комплексної терапії у лікуванні синдрому гіперпролактинемії	99	Avramenko N. V., Gridina I. B., Nikiforov O. A., Razygraeva M. O. Applying Complex Therapy at Treatment of Hyperprolactinemia
Аксьонов Є. В. Рентген-ендоваскулярні процедури на тлі гострого інфаркту міокарда	104	Aksenov E. V. X-Ray - Endovascular Procedures on the Background of Acute Myocardial Infarction
Бєбешко В. Г., Бруслова К. М., Цветкова Н. М., Пушкарьова Т. І., Дмитренко І. В. Вплив оточуючого середовища на стан гемопоєзу, розвиток і перебіг гострих лейкозів у дітей після аварії на ЧАЕС	110	Bebeshko V. G., Bruslova K. M., Tsvetkova N. M., Pushkaryeva T. I., Dmytrenko I. V. The Influence of the Environmental Environment on the State of Hemopoiesis and the Development and Course of Acute Leukemia in Children after the Chernobyl Catastrophe
Більченко А. О. Вплив демографічних показників та супутньої патології на рівні нових біомаркерів запалення РФД-15, Р-селектину і галектину-3 у хворих на артеріальну гіпертензію в поєднанні з цукровим діабетом 2 типу	119	Bilchenko A. O. Influence of Demographic Indicators and Concomitant Pathology on the Level of New Biomarkers of Inflammation of Rfd-15, P-Selectin and Galectin-3 in Patients with Hypertension in Combination with Type 2 Diabetes
Геник-Бєрезовська С. О., Клименко С. В. Поліморфізм генів репарації ДНК XRCC1 та XPD у хворих на рак щитоподібної залози, які зазнали дії іонізуючої радіації внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС	125	Henyk-Berezovska S. O., Klymenko S. V. Polymorphism of DNA Repair Genes XRCC1 and XPD in Patients with Thyroid Cancer Exposed to Ionizing Radiation as a Result of the Chernobyl Disaster
Гончар М. О., Іванова Є. В., Кондратова І. Ю., Комова В. О. Особливості перинатального анамнезу та стан вегетативної регуляції серцевої діяльності у новонароджених після перенесеної гіпоксії	134	Gonchar M., Ivanova Ye., Kondratova I., Komova V. Peculiarities of Perinatal Assessment and the State of Vegetative Regulation of Heart Activity in Newborns after Hypoxia
Іманов Е., Труба Я. П., Плиська О. І., Груша М. М., Лазоршинець В. В. Лікування немовлят з критичним аортальним стенозом	142	Imanov E., Truba Y. P., Plyska O. I., Grusha M. M., Lazoryshynets V. V. Treatment of Infants with Critical Aortic Stenosis
Кочуєва М. М., Псарьова В. Г., Кириченко Н. М., Рубан Л. А., Комісарова О. С., Шалімова А. С. Структурно-функціональний стан серця при гіпертонічній хворобі в залежності від індексу маси тіла і наявності інсулінорезистентності	150	Kochuieva M. M., Psarova V. G., Kyrychenko N. M., Ruban L. A., Komissarova O. S., Shalimova A. S. Structural and Functional State of the Heart in Hypertension, Depending on Body Mass Index and the Presence of Insulin Resistance

Кравец О. В. Риски розвитку післяопераційного гострого ниркового пошкодження при різних режимах інфузійної терапії у больних середнього і високого хірургічного ризику з гострою абдомінальною патологією	157	Kravets O. V. Risks of the Postoperative Acute Kidney Injury Development in Different Regimes of Infusion Therapy in Moderate and High Surgical Risk Patients with Acute Abdominal Pathology
Кулешов О. В., Медражевська Я. А., Фік Л. О., Андрікевич І. І., Шаламай М. О. Стан серцево-судинної системи у дітей з пролапсом мітрального клапана на фоні фізичного навантаження	166	Kuleshov O., Medrazhevskaya Y., Fik L., Andrikevych I., Shalamai M. Condition of Cardiovascular System in Children with Mitral Valve Prolapse and its Response to Physical Activity
Макєєва Н. І., Чайка Х. Стан системи комплементу при геморагічному васкуліті у дітей	171	Makieieva N. I., Chaika K. Status of Complement System in Children with Henoch-Schonlein Purpura
Пісоцька Л. А., Лакіза Т. В., Кулькіна О. А., Лук'яненко Л. М., Селєзньова М. Л. Експрес-оцінка енергетичного стану клітинного метаболізму у хворих на залізодефіцитну анемію	178	Pesotskaya L. A., Lakiza T. V., Kulkina O. A., Lukyanenko L. M., Selezneva M. L. Express Assessment of the Cell Metabolism Energy State in Patients with Iron Deficiency Anemia
Просолєнко К. О. Ниркова функція при неалкогольній жировій хворобі печінки та при її коморбідності з артеріальною гіпертензією	186	Prosolenko K. O. Renal Function in Non-Alcoholic Liver Disease and in its Comorbidity with Arterial Hypertension
Рева Т. В., Трефаненко І. В., Шумко Г. І., Шупер В. О., Рева В. Б. Патоморфологічні аспекти діагностики гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби за умов коморбідності з гіпотиреозом	194	Reva T. V., Trefanenko I. V., Shumko G. I., Shuper V. O., Reva V. B. Pathomorphological Aspects of Gastroesophageal Reflux Disease Diagnostics in Condition of Comorbidity with Hypothyroidism
Ткаченко Н. О., Синельник В. П., Проценко О. С. Аналіз показників інтерлейкіну 1-бета та інтерлейкіну-6 у ліквідаторів аварії на ЧАЕС, хворих на гіпертонічну хворобу з супутньою гастроєзофагеальною рефлюксною хворобою в динаміці лікування	199	Tkachenko N. A., Sinelnik V. P., Protsenko E. S. Analysis of Indicators of Interleukin 1-Beta and Interleukin-6 in Liquidators of Accident at the Chernobyl Nuclear Power Station, Patients with Hypertensive Diseases Associated with Gastroesophageal Reflux Disease in Dynamics of Treatment
Трофимов А. В., Старенький В. П., Свиначенко А. А. Безпосередні результати оцінки ефективності конформної променевої терапії з індивідуальним плануванням об'єму опромінення при місцево-поширеному неметастатичному раку простати	204	Trofymov A., Starenkiy V., Svynachenko A. Immediate Results of the Efficacy Evaluation of Conformal Radiotherapy using Individual Planning of the Treatment Volume for Locally Advanced Non-Metastatic Prostate Cancer
Фролова Т. В., М'ясоєдов В. В., Атаманова О. В., Сіняєва І. Р., Стєнкова Н. Ф. Вплив засобів побутової хімії, що містять поверхнево активні речовини на стан здоров'я дітей (Частина I)	211	Frolova T., Myasoedov V., Atamanova O., Siniaeva I., Stenkova N. The Effect of Household Chemicals Containing Surfactants on Children's Health
Хухліна О. С., Кузьмінська О. Б., Антофійчук Т. М., Коцюбійчук З. Я., Гринюк О. Є., Кропива В. В. Стан системи фібринолізу та протеолізу, гомеостазу монооксиду нітрогену, плазматичного та тромбоцитарного гемостазу у хворих на неалкогольний стеатогепатит при коморбідності з ішемічною хворобою серця	217	Khukhlina O., Kuzminska O., Antofiichuk T., Kotsiubiichuk Z., Hryniuk O., Kropyva V. The State of Fibrinolysis and Proteolysis System, Homeostasis of Nitrogen Monoxide, Plasma and Platelet Hemostasis in Patients with Nonalcoholic Steatohepatitis and Comorbid Coronary Heart Disease

Соціальна медицина та організація охорони здоров'я		
Кальбус О. І. Оцінка інвалідизації при міастенії в Україні	223	Kalbus O. I. Evaluation of Disability as a Result of Myasthenia Gravis in Ukraine
Трефаненко І. В., Соловійова О. В., Гречко С. І., Гордійчук Д. О., Рева Т. В. Вплив науково-дослідної роботи на соціально-психологічну адаптацію студентів	229	Trefanenko I., Soloviova O., Grechko S., Gordiychuk D., Reva T. Scientific Research Work Influence on Social and Psychological Adaptation of Students
Спортивна медицина		
Атаман Ю. О., Жаркова А. В., Дудко Ю. С., Рошчупкін А. А. Особливості електричної систоли серця у професійних спортсменів з ознаками гіпертрофії міокарду та синдромом ранньої реполяризації шлуночків	234	Ataman Yu. O., Zharkova A. V., Dudko Yu. S., Roshchupkin A. A. Peculiarities of Electrical Heart Systola in Professional Athletes with Signs of Myocardial Hypertrophy and Early Repolarization Syndrome
Стоматологія		
Матолич У. Д., Уштан С. В., Назаревич М. Р., Камінський М. В., Камінський В. І. Ретроспективний аналіз структури травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки у м. Львові в період за 2016-2018 роки	239	Matolych U. D., Ushtan S. V., Nazarevych M. R., Kaminsky M. V., Kaminsky V. I. Retrospective Analysis of the Structures of Traumatic Damages in the Maxillofacial Area in Lviv in the Period from 2016 to 2018
Мокрик О. Я. Дослідження нейрогуморальних маркерів антистресорного захисту у стоматологічних хворих перед хірургічними втручаннями	245	Mokryk O. Ya. Research of Neurohumoral Markers of Anti-Stressor Protection in Dental Patients before Surgical Interventions
Патерега Н. І., Огоновський Р. З. Оцінка клінічної ефективності застосування флюктуофорезу апротиніну після хірургічних стоматологічних втручань	255	Paterega N., Ogonovsky R. Evaluation of Clinical Efficacy of Using Aprotinin Fluctuophoresis after Dental Surgery
Слинько Ю. О., Соколова І. І., Удовиченко Н. М. Поширеність дефектів зубних рядів у дорослого населення Харківського регіону	260	Slinko Yu. O., Sokolova I. I., Udovichenko N. M. The Prevalence of Dental Defects in the Adult Population of Kharkiv Region
Судова медицина		
Григорян Е. К. Контент аналіз судово-медичної оцінки давності настання смерті	265	Grygorian E. K. Content Analysis of the Forensic Medical Assessment of Postmortem Interval
Фізична терапія та ерготерапія		
Бад'їн І.Ю. Ефективність застосування плазми, збагаченої тромбоцитами, у лікуванні хворих на остеохондроз хребта	271	Badyin I. Yu. The Effectiveness of Using Platelet-Rich Plasma in the Treatment of Patients with Spinal Osteochondrosis
Виноградов О. О., Гужва О. І., Володіна В. С. Доступність громадських об'єктів м. Кремінна для маломобільних груп населення	278	Vinogradov O. O., Guzhva O. I., Volodina V. S. Accessibility of Public Facilities in Kreminna for People with Low-Mobility
Тоцька А., Одынец Т. Ефективність засобів ерготерапії у відновленні активності повсякденного життя у осіб середнього віку після перенесеного ішемічного інсульту	282	Totskaya A., Odynets T. Effectiveness of Ergotherapy Means in Restoring the Activities of Daily Living in Patients of Middle Age after Ischemic Stroke

Гуманітарні питання медицини і проблеми викладання у вищій школі		
Литовченко В. П. Особливості співпраці ортодонтів та логопедів в контексті діяльності інклюзивно-ресурсних центрів	287	Lytovchenko Vitaliy Features of Collaborative of Orthodontists and Speech Therapists in the Activities of Inclusive Resource Centers
БІОЛОГІЧНІ НАУКИ		
Артеменко Б. О. Особливості формування нейродинамічних та психофізіологічних властивостей у спортсменів різного віку	293	Artemenko B. O. The Peculiarities of Neurodynamic and Psychophysiological Properties of Volleyball Players of Different Age
Босенко А. І., Долгієр Є. В., Плиско В. І., Глущенко І. І., Топчій М. С. Вплив інтелектуальних і фізичних навантажень на розумову працездатність підлітків	301	Bosenko A. I., Dolgier E. B., Plisko V. I., Glushchenko I. I., Topchii M. S. Influence of Intellectual and Physical Loads on Teens' Mental Work Capacity
Боярська З. О. Антиглікаційні стратегії профілактики старіння	309	Boiarska Z. Anti-Glycation Aging Prevention Strategies
Бучко О. М., Гавриляк В. В., Пилипець А. З. Вплив добавки гумінової природи на антиоксидантну систему щурів, уражених шестивалентним хромом	316	Buchko O. M., Havryliak V. V., Pylypets A. Z. Impact of the Humic Origin Supplement on the Antioxidant System of Rats Affected by Chromium (VI)
Васильченко В. С., Дунаєвська О. Ф., Король Л. В., Кучменко О. Б., Степанова Н. М. Активність ліпопротеїн-асоційованих ензимів параоксонази-1 та мієлопероксидази у пацієнтів з хронічною хворобою нирок	321	Vasilchenko V., Dunaevskaya O., Korol L., Kuchmenko O., Stepanova N. Activity Of Lipoprotein-Associated Paraoxonase-1 Enzymes and Myeloperoxidase in Patients with Chronic Kidney Disease
Мінаєв Б. П., Панченко О. О. Спін-каталіз окиснення ненасичених субстратів моно- і ди-оксигеназами, вільними від кофактору. Як триплетний кисень може подолати спінову заборону	329	Minaev B. F., Panchenko A. A. Spin-catalysis of Unsaturated Substrates Oxidation by Cofactor-free Mono- and Di-oxygenases. How Triplet Oxygen Can Overcome Spin Prohibition
Ророва Л. Д., Vasylyeva I. M., Nakonechna O. A. Interrelationship Differences between Personality Traits in Men and Women	344	Попова Л. Д., Васильєва І. М., Наконечна О. А. Відмінності у взаємозв'язках між особистісними рисами у чоловіків і жінок
Рєпін М. В., Марченко Л. М., Говоруха Т. П., Строна В. І., Чиж Ю. О. Ультраструктура наднирників щурів з хронічною нирковою недостатністю після терапії криоекстрактом плаценти на тлі медикаментозної блокади РААС	349	Repin N. V., Marchenko L. N., Govorukha T. P., Strona V. I., Chizh Yu. A. Ultrastructure of Rat Adrenal Glands with Chronic Renal Insufficiency Following Placental Cryoextract Therapy in the Course of RAAS Medicated Blocking
Чернявская Е. А., Бабийчук В. Г., Сиротенко Л. А. Показатели липидного профиля сыворотки крови молодых и старых крыс с алиментарным ожирением на фоне сочетанного применения экстремального охлаждения и ядросодержащих клеток кордовой крови	356	Chernyavskaya E. A., Babijchuk V. G., Sirotenko L. A. Indices of Lipid Profile of Blood Serum in Young and Old Rats with Alimentary Obesity on the Background of Combined Application of Extreme Cooling and Cord Blood Nucleated Cells

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ		
Медико-біологічні аспекти підготовки спортсменів		
Аравіцька М. Г. Аналіз індивідуальних шляхів покращення комплаєнсу хворих ожирінням як аспект визначення цілей реабілітації	362	Aravitska M. G. Analysis of Individual Ways of Compliance Improvement in Obese Patients as an Aspect of Determining Rehabilitation Goals
Войтенко В. Л., Гуніна Л. М., Носач О. В., Олешко В. Г., Головащенко Р. В., Рябіна С. А., Коцєруба Л. І., Височін Ф. С. Засоби на основі бурштинової кислоти як безпечні та ефективні фактори підтримки параметрів гомеостазу за фізичних навантажень	370	Voitenko V. L., Gunina L. M., Nosach O. V., Oleshko V. G., Golovashchenko R. V., Rjabina S. A., Kotseruba L. I., Vysochin F. S. Succinic Acid-Based Products as Safe and Effective Factors Supporting Homeostasis Parameters during Physical Loads
Кузьменко М. В., Гуніна Л. М., Носач О. В., Головащенко Р. В. Корекція параметрів гематологічного гомеостазу при фізичних навантаженнях за допомогою фармакологічних засобів з енергетичною спрямованістю дії	377	Kuzmenko M. V., Gunina L. M., Nosach O. V., Golovashchenko R. V. Correction of the Hematological Homeostasis Parameters during Physical Loads by Using Energy Orientation Pharmacological Agents
Тимошенко К. Р., Сидоряк Н. Г., Розова К. В. Взаємозв'язок змін мікроциркуляції з деякими показниками морфофункціонального стану тканини литкового м'язу залежно від ступеня тренуваності організму (експериментальне дослідження)	384	Timoshenko E. R., Sidoryak N. G., Rozova K. V. The Relationship of Changes in Blood Microcirculation with Some Parameters of the Morphofunctional State of the Calf Muscle Tissue depending on the Level of Body Training (Experimental Study)
Теоретико-методичні аспекти фізичного виховання і спорту		
Базилевич Н. О., Кравченко Т. П., Тонконог О. С. Застосування елементів колового тренування «FitCurves» у фізичному вихованні студенток педагогічних ЗВО	392	Bazylevych N. A., Kravchenko T. P., Tonkonog A. S. Application of «FitCurves» Circular Training Elements in Physical Education of Students of Pedagogical Universities
Жиденко А. О., Бібчук К. В., Паперник В. В. Обґрунтування доцільності підготовки фахівців зі спеціальності 014.14 Середня освіта (Здоров'я людини) на факультеті фізичного виховання	399	Zhydenko A., Bibchuk K., Papernyk V. Substantiation of Necessity of Training Specialists in the Specialty 014.14 "Secondary Education (Human Health)" at the Faculty of Physical Education
Задорожна О. Р., Тітова Г. В., Бобошко В. В. Реалізація тактичної підготовки на різних етапах багаторічного удосконалення спортсменів у карате WKF: досвід практики	407	Zadorozhna O. R., Titova A. V., Boboshko V. V. Implementation of Tactical Training at Different Stages of Long-Term Improvement of Athletes in Karate WKF: Practical Experience
Поліщук В. Вплив туристсько-краєзнавчої діяльності на показники фізичної підготовленості учнів середнього шкільного віку	413	Polishchuk V. The Influence of Tourist and Local History Activity on Indicators of Physical Fitness of Middle School Pupils

DOI: 10.26693/jmbs04.06.278

УДК 364.2:615.8-7

Виноградов О. О., Гужва О. І., Володіна В. С.

ДОСТУПНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄКТІВ М. КРЕМІННА ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
Старобільськ, Україна

epicuri@i.ua

Стаття присвячена питанням доступності громадських об'єктів м. Кремінна Луганської області для маломобільних груп населення, які, відповідно до біопсихосоціальної моделі функціонування і обмеження життєдіяльності, мають пріоритетний характер і відносяться до найбільш актуальних медико-соціальних проблем, що вимагають комплексного підходу до їх вирішення.

Під час дослідження, відповідно до загальноприйнятих вимог оцінювали доступність громадських об'єктів для маломобільних груп населення. Інформацію про доступність, яка містила адресу об'єкту, тип власності, тип об'єкту, рівень та опис доступності, за допомогою сервісу Google Maps, наносили на карту м. Кремінна Луганської області.

За результатами аудиту встановлено, що кількість безбар'єрних об'єктів у м. Кремінна становить 16 (22,22%). Найвищий рівень доступності мали заклади соціального захисту населення (100%), об'єкти транспорту (100%) і заклади охорони здоров'я (40%). Найнижчий рівень доступності мали заклади освіти (0%), культури та відпочинку (0%), адміністрації та керування (13,3%), торгівлі (20%), громадського харчування (20%), побутового обслуговування та комунального господарства (20%). Серед громадських об'єктів з низьким рівнем доступності 41 (73,2%) не мали пандусу, 15 (26,8%) – мали пандус, який не відповідав встановленим стандартам (занадто високий кут нахилу, відсутність поручнів, недостатня ширина, незручне розташування пандусу тощо), що унеможливило його використання.

Матеріали дослідження пройшли апробацію під час розробки та впровадження індивідуальних програм реабілітації осіб, які відносяться до маломобільних груп населення, а також у консультаційній роботі фахівців КУ «Кремінський центр соціальної реабілітації дітей з інвалідністю». У подальшому планується продовжити моніторинг доступності громадських об'єктів Луганської області для маломобільних груп населення.

Ключові слова: інвалідність, маломобільні групи населення, доступність, універсальний дизайн, громадські об'єкти.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано у рамках комплексної наукової теми «Оцінка потреб в реабілітаційних послугах населенню Луганської області», № державної реєстрації 0118U000837.

Вступ. Питання пов'язані з формування безбар'єрного середовища для маломобільних груп населення сьогодні мають пріоритетний характер і вимагають комплексного підходу до їх вирішення [1-4].

Сьогодні в Україні на заміну традиційної біомедичної моделі, що розглядала інвалідність як порушення структури і функції, активно впроваджується біопсихосоціальна модель, відповідно до якої інвалідність «є результатом взаємодії, яка відбувається між людьми, які мають порушення здоров'я, і відносницькими та середовищними бар'єрами і яка заважає їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими» [5]. У такому розумінні, причинами інвалідності є не власне захворювання, як такі, а фізичні, організаційні та відносницькі бар'єри навколо людини, що призводять до обмеження її активності та участі [5].

Доступність закріплюється як один із восьми загальних принципів Конвенції про права осіб з інвалідністю. Так, для забезпечення особам з інвалідністю «можливості вести незалежний спосіб життя та повною мірою брати участь у всіх аспектах життя, держави-учасниці вживатимуть належних заходів для забезпечення особам з інвалідністю доступу нарівні з іншими до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку ... » [5].

Доступність є важливим фактором подолання безпорадності й ізоляції людей з інвалідністю. Вона відіграє ключову роль у створенні інклюзивного суспільства, підвищує шанси знайти роботу, здобути освіту, користуватися громадськими послугами, приймати участь в соціальних, культурних і оздоровчих заходах, бути активними членами суспільства [6, 7]. У цьому сенсі доступність середовища повинна розглядатися як обов'язкова складова реабілітаційного процесу [8, 9].

Таким чином, питання створення умов, що забезпечують безпечне та безбар'єрне існування

осіб з інвалідністю, відносяться до найбільш актуальних медико-соціальних проблем сьогодення.

Мета дослідження – оцінка доступності громадських об'єктів м. Кременна Луганської області для маломобільних груп населення.

Матеріал та методи дослідження. Об'єктом дослідження були громадські об'єкти м. Кременна Кременського району Луганської області. У період грудень 2018 р. – січень 2019 р. було обстежено 72 громадських об'єкта центральної частини м. Кременна Луганської області, з яких заклади торгівлі – 20 (27,78%), адміністрація та органи керування – 15 (20,83%), заклади охорони здоров'я – 10 (13,89%), заклади побутового обслуговування та комунального господарства – 10 (13,89%), заклади громадського харчування – 5 (6,94%), заклади культури та відпочинку – 4 (5,56%), заклади освіти – 4 (5,56%), фізкультурно-оздоровчі і спортивні об'єкти – 2 (2,78%), заклади соціального захисту населення – 1 (1,39%), об'єкти транспорту – 1 (1,39%).

Дослідження виконувалося у два етапи: перший етап – аудит доступності; другий етап – картування громадських об'єктів м. Кременна.

На *першому етапі* відповідно до загальноприйнятих вимог (наявність пандусу, його відповідність встановленим нормативним вимогам, висота бордюрів, ширина дверних прорізів тощо) оцінювали доступність громадських об'єктів м. Кременна Луганської області для маломобільних груп населення [2, 6, 10, 11]. Загальним критерієм доступності встановлена можливість самостійного потрапляння особи, яка відноситься до маломобільних груп населення, у середину будівлі. За вказаним критерієм громадські об'єкти розподілялися на «об'єкти з високим рівнем доступності» та «об'єкти з низьким рівнем доступності».

На *другому етапі* дослідження інформацію про доступність громадських об'єктів для маломобільних груп населення, яка містила адресу об'єкту, тип власності, тип об'єкту, рівень та опис доступності, за допомогою сервісу *Google Maps*, наносили на карту м. Кременна Луганської області.

Результати дослідження. У процесі дослідження встановлено, що у м. Кременна Луганської області високий рівень доступності мали 16 (22,22%) громадських об'єктів, з яких закладів охорони здоров'я – 25,0%, фізкультурно-оздоровчих і спортивних об'єктів – 6,25%, закладів торгівлі – 25,0%, закладів громадського харчування – 6,25%, закладів побутового обслуговування та комунального господарства – 12,5%, закладів соціального захисту населення – 6,25%, об'єктів транспорту – 6,25%, закладів та органів керування – 12,5%, закладів культури та відпочинку – 0%, закладів освіти – 0% (рис. 1).

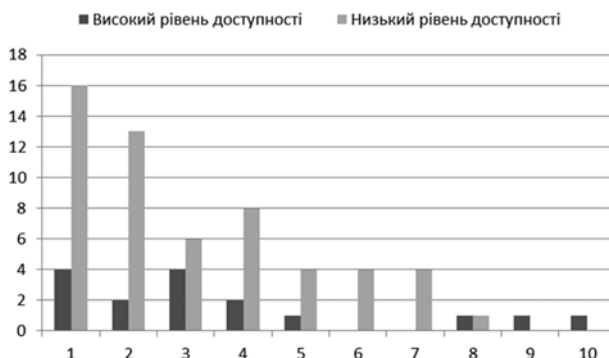

Рис. 1. Розподіл громадських об'єктів м. Кременна Луганської області за типом і рівнем доступності

Примітки: 1 – заклади торгівлі; 2 – адміністрація та органи керування; 3 – заклади охорони здоров'я; 4 – заклади побутового обслуговування та комунального господарства; 5 – заклади громадського харчування; 6 – заклади культури та відпочинку; 7 – заклади освіти; 8 – фізкультурно-оздоровчі і спортивні об'єкти; 9 – заклади соціального захисту населення; 10 – об'єкти транспорту.

Низький рівень доступності мали 56 (77,78%) громадських об'єктів, з яких закладів освіти – 7,14%, закладів охорони здоров'я – 10,71%, фізкультурно-оздоровчих і спортивних об'єктів – 1,79%, закладів культури та відпочинку – 7,14%, закладів торгівлі – 28,58%, закладів громадського харчування – 7,14%, закладів побутового обслуговування та комунального господарства – 14,29%, закладів та органів керування – 23,21%, закладів соціального захисту населення – 0% та об'єктів транспорту – 0% (рис. 1).

Серед громадських об'єктів з низьким рівнем доступності 41 (73,2%) не мали пандусу, 15 (26,8%) – мали пандус, який не відповідав встановленим стандартам (занадто високий кут нахилу, відсутність поручнів, недостатня ширина, незручне розташування пандусу тощо), що унеможливило його використання.

Обговорення отриманих результатів. Отже, за результатами аудиту встановлено, що кількість безбар'єрних об'єктів у м. Кременна становить 22,22%. Найвищий рівень доступності мали заклади соціального захисту населення (100%), об'єкти транспорту (100%) і заклади охорони здоров'я (40%). Найнижчий рівень доступності мали заклади освіти (0%), культури та відпочинку (0%), адміністрації та керування (13,3%), торгівлі (20%), громадського харчування (20%), побутового обслуговування та комунального господарства (20%).

Матеріали дослідження пройшли апробацію під час розробки та впровадження індивідуальних програм реабілітації осіб, які відносяться до маломобільних груп населення, а також у консультативній роботі фахівців КУ «Кременський центр соціальної реабілітації дітей з інвалідністю».

Висновки

1. Встановлено, що загальний рівень доступності громадських об'єктів м. Кременна Луганської області для маломобільних груп населення дорівнює 22,22%.
2. Серед громадських об'єктів м. Кременна Луганської області найвищий рівень доступності мали заклади соціального захисту населення, об'єкти транспорту і заклади охорони здоров'я, найнижчий рівень доступності – заклади освіти, культури та відпочинку, адміністрації та керування.
3. За результатами проведеного дослідження створено карту доступності 72 громадських об'єктів центральної частини м. Кременна Луганської області для маломобільних груп населення.
Перспективи подальших досліджень. У подальшому планується продовжити моніторинг доступності громадських об'єктів Луганської області для маломобільних груп населення.

References

1. Holyk YM, Kutsyna IA. Do pytannia formuvannia zasobiv dlia malomobilnykh hrup naselennia na vulytsiakh mista. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia*. 2013; 47: 176–80. [Ukrainian]
2. Zhovkva OI. Vyrishennia pytannia stvorennia bezbariernoï arkhitektury ta prostoru v konteksti mista Kyieva. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. 2013; 33: 372–7. [Ukrainian]
3. Nesterenko VV. Seredovyshche bez barieriv dlia liudei z obmezhenymy mozhlyvostiamy. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. 2016; 43 (2): 352–6. [Ukrainian]
4. Semyhina TV. Universalnyi dyzain u mistakh Ukrainy: oboviazky ta mozhlyvosti hromady. *Rehionalna polityka: istoriia, polityko-pravovi-zasady, arkhitektura, urbanistyka*. 2017; 2: 34–8. [Ukrainian]
5. Konventsiiia pro prava osib z invalidnistiu: potochna redaktsiia vid 06.07.2016 [digital resource]. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 (data zvernennia 11.07.2019). [Ukrainian]
6. *Dostupnist do ob'ektiv zhytlovoho ta hromadskoho pryznachennia dlia liudei z invalidnistiu: metod. posibnyk*. Kyiv: VHSP «Natsionalna Asambleia invalidiv Ukrainy»; 2012. Available from: https://issuu.com/napd/docs/dostupnist_do_objektiv [Ukrainian]
7. Kardash OV, Svirko VO, Dzhuryk OV, Bilonozhenko AO. Osoblyvosti zasobiv zabezpechennia bezbariernoï prostoru. *Teoriia i praktyka dyzainu. Tekhnichna estetyka*. 2017; 13: 131–9. [Ukrainian]
8. Metko Yu. Universalnyi dyzain ta arkhitekturna dostupnist navkolyshnoho seredovyshcha do potreb nepovnospravnykh. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy*. 2015; 3: 110–4. [Ukrainian]
9. Popova O.A. Formuvannia arkhitekturnoho seredovyshcha sportyvno-reabilitatsiinykh kompleksiv dlia ditei-invalidiv. *Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Stalyi rozvytok mist (mistobudivnyi aspekt)»*. 2017: 89–90. [Ukrainian]
10. Budyvky i sporudy. Dostupnist budyнкiv i sporud dlia malomobilnykh hrup naselennia: DBNV.2.2-17:2006. Minbud Ukrainy. Kyiv; 2007. Available from: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=7018 [Ukrainian]
11. Shevko E., Drozdovskiy S. Dostupnaia sreda dlia ynvalydiv: yllustryrovanoe posobyie. MMOOO «RAYK». Mynsk. 2010. Available from: <http://www.disright.org/ru/content/posobie-dostupnaya-sreda-dlya-invalidov> [Ukrainian]

УДК 364.2:615.8-7

ДОСТУПНОСТЬ ОБЪЕКТОВ ОБЩЕСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ

г. КРЕМЕННАЯ ДЛЯ МАЛОМОБИЛЬНЫХ ГРУПП НАСЕЛЕНИЯ

Виноградов О. А., Гужва Е. И., Володина В. С.

Резюме. Статья посвящена вопросам доступности объектов общественного назначения г. Кременная Луганской области для маломобильных групп населения, которые, в связи с активным внедрением биопсихосоциальной модели функционирования и ограничения жизнедеятельности, имеют приоритетный характер и относятся к наиболее актуальным медицинским и социальным проблемам, требующих комплексного подхода к их решению.

В ходе исследования, в соответствии с общепринятыми требованиями оценивали доступность объектов общественного назначения для маломобильных групп населения. Информацию о доступности, которая содержала адрес объекта, тип собственности, тип объекта, уровень и описание доступности, с помощью сервиса Google Maps, наносили на карту г. Кременная Луганской области.

По результатам аудита установлено, что количество безбарьерных объектов в г. Кременная составляет 16 (22,22%). Самый высокий уровень доступности имели учреждения социальной защиты населения (100%), объекты транспорта (100%) и учреждения здравоохранения (40%). Низкий уровень доступности имели учебные заведения (0%), культуры и отдыха (0%), администрации и управления (13,3%), торговли (20%), общественного питания (20%), бытового обслуживания и коммунального хозяйства (20%). Среди общественных объектов с низким уровнем доступности 41 (73,2%) не имели пандусу, 15 (26,8%) –

имели пандус, который не соответствовал установленным стандартам (слишком высокий угол наклона, отсутствие поручней, недостаточная ширина, неудобное расположение пандусу и др.), что делало невозможным его использование.

Материалы исследования прошли апробацию во время разработки и внедрения индивидуальных программ реабилитации лиц, относящихся к маломобильным группам населения, а также в консультационной работе специалистов КУ «Кременской центр социальной реабилитации детей с инвалидностью». В дальнейшем планируется продолжить мониторинг доступности объектов общественного назначения Луганской области для маломобильных групп населения.

Ключевые слова: инвалидность, маломобильные группы населения, доступность, универсальный дизайн, объекты общественного назначения.

UDC 364.2:615.8-7

Accessibility of Public Facilities in Kreminna for People with Low-Mobility

Vinogradov O. O., Guzhva O. I., Volodina V. S.

Abstract. The article deals with the issues of accessibility of public facilities in Kreminna town, Luhansk oblast, for people with low-mobility who, according to the biopsychosocial model of functioning and limitation of life activity, refer to the most pressing medical and social problems that require a complex approach for solution.

Material and methods. The study evaluated the accessibility of public facilities for low-mobility groups in accordance with generally accepted requirements (availability of ramp, compliance with regulatory requirements, height of borders, width of doorways, etc.). The information about availability, which included the property address, property type, level and the description, was mapped to the map of Kreminna, Luhansk oblast, using Google Maps service. In terms of accessibility, public facilities were classified as «high accessibility» and «low accessibility». In total, we surveyed 72 public sites of the central part of Kreminna, Luhansk oblast from December 2018 to January 2019.

Results and discussion. The audit found that the number of barrier-free facilities in Kreminna was 16 (22.22%). The highest level of accessibility was available to social protection institutions (100%), transport facilities (100%) and healthcare institutions (40%). The lowest levels of accessibility were found in educational institutions (0%), culture and recreation (0%), administration and management (13.3%), trade (20%), catering (20%), consumer services and public utilities (20%). Among public facilities with low accessibility 41 objects (73.2%) did not have a ramp, 15 (26.8%) had a ramp that did not meet the set standards (too high angle of inclination, lack of handrails, insufficient width, inconvenient location ramp, etc.), which made it impossible to use.

Conclusion. Using the research results, we created a map of accessibility of 72 public places of the central part of the city of Kreminna, Luhansk oblast, for low-mobility groups of population. The research material was tested during the development and implementation of individual rehabilitation programs for persons belonging to low-mobility groups, as well as in the consultative work of specialists of the Kreminna Center for Social Rehabilitation of Children with Disabilities.

In the future, it is planned to continue monitoring the accessibility of public facilities in Luhansk oblast for low-mobility groups.

Keywords: disability, low-mobility groups, accessibility, universal design, public places.

The authors of this study confirm that the research and publication of the results were not associated with any conflicts regarding commercial or financial relations, relations with organizations and/or individuals who may have been related to the study, and interrelations of coauthors of the article.

Стаття надійшла 03.08.2019 р.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування

ДО ВІДОМА АВТОРІВ ЖУРНАЛУ

«УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ МЕДИЦИНИ, БІОЛОГІЇ ТА СПОРТУ»

Тематична спрямованість журналу – наукові спеціальності у галузі медицини, біології та спорту

До друку приймаються наукові статті, які містять такі необхідні елементи:

1. Шифр УДК; назва статті; ініціали та прізвища авторів (кількість авторів однієї статті не повинна перевищувати п'яти осіб); назва установи та місто.
2. Зв'язок з науковими темами (№ державної реєстрації теми та її назва).
3. Вступ. Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання поставленої проблеми; виділення не розв'язаних раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття.
4. Формулювання мети статті (постановка завдання).
5. Матеріали і методи дослідження.
6. Результати дослідження та їх обговорення. Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.
7. Висновки з дослідження і перспективи подальших досліджень у цьому напрямку.
8. Список літератури – складається по мірі згадування. В списку вказати наступні відомості: прізвище та ініціали автора в оригінальній транскрипції, назву статті, журналу або книги і далі: для періодичних видань – рік видання, том, номер, номери сторінок; для монографій – місце видання, назва видавництва, рік видання, загальна кількість сторінок. Посилання на літературу в тексті статті даються цифрами у квадратних дужках.
9. References – складається по мірі згадування. Список використаних джерел інформації оформлюється згідно Vancouver Style.
10. Резюме українською та російською мовами кожне обсягом не менш як 1800 знаків, включаючи ключові слова. Резюме англійською мовою обсягом 2200–2800 знаків, включаючи ключові слова.
11. Дані про авторів – Прізвище, ім'я та по батькові, установа, посада, адреса, контактний телефон, ORCID.

Текст друкується на стандартному аркуші (формат А4) у редакторі Microsoft Word, шрифтом Times New Roman, 14 кегль, інтерліньяж – 1,5 інтервалу; поля: зліва і справа 2,5 см, зверху і знизу 3,0 см.

Таблиці, графіки і мікрофотографії (чорно-білі, обов'язкові для морфологічних робіт – 9×12 см) розміщуються на сторінках статті в ході викладення матеріалу або компонується на одній сторінці. Кожна таблиця має мати заголовок мовою роботи. Графіки, гістограми (чорно-білі або кольорові) розміщуються по тексту або компонується на окремому листі. Усі ілюстративні матеріали (фотографії, малюнки, креслення, діаграми, графіки тощо) позначаються як «рис.», уміщуються в тексті після посилання на них та нумеруються за порядком їхнього згадування у статті. Фотографії пацієнтів уміщуються з їхньої письмової згоди. Хімічні та математичні формули вдруковувати або вписувати. Структурні формули оформляти як рисунки.

У експериментальних фрагментах дослідження вказати про дотримання «Правил проведення робіт з використанням експериментальних тварин» відповідно до положень «Європейської конвенції про захист хребетних тварин, які використовуються для експериментів та інших наукових цілей» (Страсбург, 2005), «Загальних етичних принципів експериментів на тваринах», ухвалених П'ятим національним конгресом з біоетики (Київ, 2013).

Якщо є опис експериментів над людьми, вказати про дотримання основних біоетичних положень Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину (від 04.04.1997 р.), Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових медичних досліджень за участю людини (1964–2008 рр.), а також наказу МОЗ України № 690 від 23.09.2009 р.

Усі рукописи журналу рецензуються незалежними експертами – провідними фахівцями з відповідних областей медицини, біології та спорту. Процедура рецензування включає перевірку статті протягом двох тижнів спеціалістами, призначеними редакційною радою. Рукопис із рецензією надсилається автору для внесення коректив перед остаточним поданням статті до редакції журналу.

Після публікації статті автори передають авторські права редакції журналу. Редакція залишає за собою право змінювати і виправляти рукопис, однак внесені корективи не повинні змінювати загального змісту та наукового значення статті.

Матеріали надсилати за адресою: редакція журналу «Український журнал медицини, біології та спорту», кафедра медико-біологічних основ спорту і фізичної реабілітації Чорноморського національного університету імені Петра Могили, вул. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв, 54003, Україна, або на E-mail.

Контактні телефони: (+38) 09787863 73 – Чернотуб Андрій Анатолійович (головний редактор); (+38) 095 69150 32, (+38) 098 305 25 77 – Данильченко Світлана Іванівна (секретар інформаційної служби),
email: med.biol.sport@gmail.com, svetlanaadanilch@gmail.com

Відповідальність за достовірність наведених у наукових публікаціях даних несуть автори

Папір офсетний 80 г/м², гарнітура Arial. Ум. друк. арк. 48,6. Обл.-вид. арк. 56,0.

Макет, тиражування – поліграфічне підприємство ФОП Румянцева А. В., вул. Бузника, 5/1, м. Миколаїв, 54038, Україна
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру виготовлювачів видавничої продукції МК № 11 від 26.01.2007 р.

Адреса редакції: кафедра медико-біологічних основ спорту і фізичної реабілітації Чорноморського національного університету імені Петра Могили, вул. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв, 54003, Україна